

Hågelbyparken Botkyrka
Familje- och upplevelsepark
Ett förslag som hotar stora värden?

Del III

Botkyrka Ridsällskap

2009-01-14

Förord

Styrelsen för Botkyrka Ridsällskap vill, inför stundande årsmöte och som ett komplement till vår verksamhetsberättelse, lämna denna redogörelse över den situation och de potentiella problem vi idag har och kan se, som en effekt av kommunens programarbete för området Hågelby-Eriksberg.

Programarbetet är huvudsakligen en effekt av de kommersiella intressenternas vision om en familjepark, ett folkligt förlustelseställe – ett tivoli.

Kommunen har, som utgångspunkt för sitt arbete, bl a angivit att ”Botkyrka Ridsällskaps verksamhet ska kunna fortsätta” och samtal pågår om ett antal frågor. Hur? När? Var? Varför?

Efter mer än ett års kontinuerligt samtalande vill vi nu redogöra för dagsläget som ett komplement till våra tidigare rapporter.¹

Botkyrka den 14 januari 2009

Botkyrka Ridsällskap

Sonny Hellberg

v. Ordförande

---

¹ Evenemangsplats Stockholm – ett förslag som hotar stora värden? (2007-10-16)
Nöjesparken vid Hågelby-Eriksberg – en principöverenskommelse utan samverkan! (2008-03-21)

Innehåll

Förord.....	2
1. Inledning.....	4
2. Ramavtal och planuppdrag.....	4
2.1 Ramavtal.....	4
2.2 Planuppdrag	5
2.3 Överklagande.....	5
3. Program Hågelby-Eriksberg.....	5
3.1 Programmets mål och syfte	5
3.2 Framtida markanvändning	6
3.3 Hågelbyleden.....	6
3.4 Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg	7
3.5 Upplevelsevärden i Bornsjökilen	8
3.6 Arkeologisk utredning	9
3.7 Häst- och ridverksamheten inom Hågelby-Eriksberg.....	9
4. Kommersiella intressenter	12
4.1 Med tivolverksamhet i blodet	12
4.2 Nya bolagsbildningar	12
4.3 Samarbetspartner.....	13
5. Situationsbeskrivning – om och ifall!	14
Nuläget	15
Dessemellan	15
Om intel!.....	15
Om och ifall!	15
Källförteckning	16

1. Inledning

Skrävsta-Älvesta bevarandeområde i Botkyrka kommun är fortfarande av kommersiella intressen utsatt för hot. Vad som ursprungligen presenterades som Sveriges största upplevelsepark, ett tivoli av jätteformat, har krympt till en betydligt mindre familjepark med inriktning ”att idka tivoli-upplevelser och annan nöjesverksamhet”.

Botkyrka kommun är starkt engagerad i projektet och kan göra exploateringsvinster vid projektets genomförande men är förmodligen främst intresserad att ”placera kommunen på kartan” och att utveckla Hågelbyparken.

Botkyrka Ridsällskap motarbetar inte utvecklingen förutsatt att ridsällskapets verksamhet kan fortgå och utvecklas på ett tillfredställande sätt med hänsyn till verksamhetens omfattning, säkerhet och ekonomi.

2. Ramavtal och planuppdrag

2.1 Ramavtal

Kommunfullmäktige godkände 2008-10-30² ett ramavtal mellan Botkyrka kommun och Familjen Lindgren AB. Ramavtalet reglerar det fortsatta arbetet fram till exploateringsavtal har träffats och detaljplan är antagen av fullmäktige. I samband med beslutet gjordes yrkanden och yttranden av ett antal partier:

*Folkpartiet*³

En lösning av Hågelbyleden är en förutsättning.

*Kristdemokraterna*⁴

Problem med bullerstörningar från den tänkta konsertscenen.

En mängd frågor måste hanteras: ridverksamheten, naturvårdesfrågorna, ägandeförhållanden, betalningsansvarsfrågorna för utredningsarbetet, trafiksituationen på Hågelbyleden etc.

*Moderaterna*⁵

Vikten av att skydda begravningsplatsen Lilla Dalen.

Undersöka hur den stora scenen påverkar omgivningarna.

Tidsplan för åtgärder på Hågelbyleden.

De som bedriver verksamhet med hästar inom området erbjuds möjlighet att fortsätta denna verksamhet, även om det kommer att ske på annan anvisad plats.

*Miljöpartiet de gröna*⁶

Planeringen måste genomföras med varsamhet och hänsyn till gröna kilen, fornminnen och strandskyddet kring Elvestaån. Barriäreffekter måste undvikas och passager ska finnas för människor, djur och växter. Trafiksystemet kommer inte att fungera. Frågan om infrastrukturen måste ges högsta prioritet.

---

² Kommunfullmäktiges beslut, 2008-10-30, § 208 Familjeparken - ramavtal och planuppdrag (KS/2008:329)

³ Folkpartiet, Lars Johansson: Särskilt yttrande, 2008-10-30

⁴ Kristdemokraterna, Bo Claesson m fl: Särskilt yttrande, 2008-10-30

⁵ Moderaterna, Anders Peterson: Yttrande, 2008-10-30

⁶ Miljöpartiet de gröna, Niklas Gladh m fl: Särskilt yttrande, 2008-10-30

*Botkyrkapartiet*⁷

Yrkade att förhandlingarna mellan kommunen och Familjen Lindgren AB avbryts och i andra hand att ramavtalet inte godkänns. Partiet fokuserar på frågan hur mycket av bevarandeområdena som tillåts bli förändringsområden. Infrastruktur och trafiklösningar tas fram och den ekonomiska situationen klarläggs och analyseras. Man noterar ridskolans verksamhet som en av flera osäkerhetsfaktorer.

2.2 Planuppdrag

Kommunstyrelsen (KS) beslutade 2008-10-06 för egen del följande, under förutsättning att ramavtalet godkänns:

KS uppdrar åt samhällsbyggnadsnämnden att upprätta förslag till detaljplan för område 2-4 inom familjeparken.

KS uppdrar åt kommunledningsförvaltningen att upprätta erforderliga förslag till avtal med Familjen Lindgren AB.

2.3 Överklagande

Botkyrka Ridsällskap (BRS) m fl har, till Länsrätten i Stockholms län, överklagat kommunfullmäktiges (KF) beslut i ärende § 208 Familjeparken – ramavtal och planuppdrag (KS/2008:329) och yrkat att länsrätten upphäver det överklagade beslutet⁸. Som grund för överklagandet har följande angetts:

KF i Botkyrka kommun har genom beslutet tydliggjort sin avsikt att ingå avtal med Familjen Lindgren AB med rätt för bolaget att disponera över delar av det markområde till vilket BRS har nyttjanderätten enligt arrendeavtal.

KF har vidare genom beslutet, i syfte att vinna tid, bestämt att man inte inväntar tidigare beslutat programarbete som enligt PBL 5 kap.18 § skall föregå detaljplanarbetet.

3. Program Hågelby-Eriksberg

3.1 Programmets mål och syfte

Kommunstyrelsen (KS)⁹ har gett kommunledningsförvaltningen i uppdrag att upprätta ett förslag till program för området Hågelby-Eriksberg. *Målet med programarbetet är att ange ett alternativt läge för Hågelbyleden och ange riktlinjer för den framtida markanvändningen.*

Syftet med ett **program** är att kommunens beslutsunderlag i ett tidigt skede ska breddas med de berörda synpunkter. De berörda skall ges möjlighet till insyn och påverkan innan kommunens ställningstaganden är låsta. När ett program utarbetas skall ett samråd genomföras. Programmet sänds på remiss till myndigheter, kommunala förvaltningar och intresseorganisationer och ett **samrådsmöte** hålls med berörda fastighetsägare och boende. Synpunkter på remissen och mötet sammanfattas och kommenteras i en **programsamrådsredogörelse**.

⁷ Botkyrkapartiet, Ulla-B. Ludvigsson m fl: Yrkande

⁸ Länsrätten i Stockholms län, mål nr 22731-08, rotel 222

⁹ Botkyrka kommun, KS protokoll 2007-11-26 § 242 (Dnr KS/2007:379)

3.2 Framtida markanvändning

Länsstyrelsen¹⁰ hänvisar till PBL:s 2 kap. 1 § som säger att "Mark och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning." Motsvarande förhållningssätt finns även uttryckt i miljöbalkens (MB:s) hushållningsbestämmelser.

Mest lämpade användning av hagmarken vid Skrävsta måste vara fortsatt användning av marken för odling av stråfoder, bete och hagar för Botkyrka Ridsällskaps (BRS:s) hästar.

Marken har till delar disponerats av BRS genom arrendekontrakt och till delar genom avtal med DeLaval som, då sista arrendatorn på Hågelby slutade sin verksamhet, fick arrendera marken för deponi av gödsel men som i sin tur låtit BRS få ta höskörden och därefter använda marken för bete. Då DeLaval nu löst deponisituationen på annan mark borde den mest lämpade användningen av hagmarken vid Skrävsta vara fortsatt odling av stråfoder samt därefter bete och rasthagar för ridskolans hästar.

3.3 Hågelbyleden

Vägverket informerar¹¹ att man tillsammans med Botkyrka kommun gjort idéstudier¹² över framtida möjliga alternativ för Hågelbyleden, mest som underlag för annan planering i området. För dragning av en helt ny väg finns inga medel i den nuvarande länsplanen och troligen inte heller för den kommande perioden 2010-2019.

Om en ny väg skall byggas, eller om nuvarande väg skall breddas, så krävs enligt väglagen att man först gör en förstudie, därefter vägutredning, sedan arbetsplan, innan bygghandlingar tas fram och bygget kan starta. I alla dessa skeden sker samråd med bl a allmänheten och processen tar minst 3-4 år.

3.3.1 Alternativ Asptuna

Alternativet som i idéstudien beskrivs under benämningen Asptuna har en förödande inverkan på ridsällskapets verksamhet då vägen föreslås dragen rakt över befintlig tävlingsvall. Idéstudien beskriver också andra viktiga hänsyn vid beslut om ny vägdragning. Kyrkan och det omgivande jordbrukslandskapet utgör riksintresse som kulturhistorisk miljö. I den norra delen är dalbotten del av en våtmark som kommunen i sin översiktsplan från 2002 betecknat som "område med höga vetenskapliga naturvärden". Området ingår i Bornsjökilen, en av Stockholms gröna kilar.

Konsekvenser och effekter förväntas enligt konsulten bli, att dalgångens rekreativvärde helt försvinner p g a visuell störning, bullerstörning samt den fysiska barriär som vägen utgör. Eventuella naturvärden i dalgången och brytznor påverkas negativt. Värdefull våtmark förstörs.

3.3.2 Alternativ Eriksberg

Alternativet är ett, ur ridsällskapets hänsyn, bättre förslag men sannolikt inte genomförbart då det har en dominerande effekt på och vid Botkyrka kyrka som tillsammans med det kringliggande landskapet utgör riksintresse som kulturhistorisk miljö.

¹⁰ Länsstyrelsen i Stockholms län, Inger Norsell,: Sammanställning av förutsättningar; Beteckning 4003-08-7026

¹¹ Vägverket, Astrid Rahlén, 2008-08-25: Väg (VV0138070)

¹² WSP Analys & Strategi, September 2008: Hågelbyleden, Idéstudie trafik

3.3.3 Kombinationsalternativ 1

Alternativet har samma sträckning som alternativ Eriksberg upp till södra delen av Eriksbergs verksamhetsområde. Därefter övergår det i alternativ Asptunas sträckning tvärs över BRS tävlingsvall.

3.3.4 Sammanfattning

Hågelbyledens utbyggnad och eventuellt nya sträckning är av största betydelse för ridsällskapets utvecklingspotential. Detta är kanske den mest kritiska punkten i den aktuella processen och det politiska beslutet blir helt avgörande för BRS framtida lokalisering.

3.4 Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg

Länsstyrelsen uttrycker¹³ att "hela området omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön". "Åtgärder inom området kan endast komma till stånd om kulturhistoriskt viktiga element och samband kan bevaras, så att möjligheten finns att även i framtiden förstå och uppleva landskapets historiska dimensioner".

Vägverket Konsult har på uppdrag av samhällsbyggnadsförvaltningen i Botkyrka kommun gjort en landskapsanalys av rubricerade område. Syftet med analysen är att sammanställa och redovisa befintliga landskapsvärden. Landskapsanalysen¹⁴ belyser områdets värdefulla variationer av naturtyper och dess viktiga funktion som länk och spridningskorridor för växter och djur.

3.4.1 Grönstruktur och vatten

En naturinventering är, enligt länsstyrelsen, nödvändig för att klargöra vilka värden som finns av typ sumpskogsområden, indikationer på hotade eller sällsynta arter m m. En mer ingående beskrivning av sjön Aspens skyddsvärde, status och känslighet är i sammanhanget och enligt Länsstyrelsen önskvärd. Inventeringen behöver också belysa programmets påverkan på Natura 2000-området. Landskapsanalysen belyser frågeställningarna och gör följande sammanfattande bedömning:

- Ett regionalt värdefullt eklandskap, lövskogslundar och naturreservat
- Värdefull variation av naturtyper
- Viktig länk och spridningskorridor för växter och djur
- Även om skogen bitvis är ung återfinns ett stort antal äldre träindivider i området, på Fårberget och i brynen.
- E4/E20 kraftig barriär i nord/väst som i stort saknar passager för djur.

3.4.2 Strandskyddsförordnande

Strandskyddsförordnande råder. Älvestabäcken har ett strandskydd på 100 m och sjön Aspen har ett utvidgat strandskydd till 300 m.¹⁵ Länsstyrelsen pekar på behovet att utreda vilka särskilda skäl som kan finnas för att upphäva strandskyddet¹⁶ och den allemansrättsliga tillgängligheten.

---

¹³ Länsstyrelsen i Stockholms län, Inger Norsell: Sammanställning av förutsättningar; Beteckning 4003-08-7026

¹⁴ Vägverket Konsult: Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg, Botkyrka kommun, sid 14

¹⁵ Vägverket Konsult: Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg, Botkyrka kommun, sid 12

¹⁶ Miljöbalken 7 kap. 15 §

3.4.3 Sociala värden och upplevelsekvantiteter

Ur landskapsanalysen framgår att de sociala värdena är främst knutna till landskapets kulturhistoria med vidsträckta vyer i kombination med aktiviteter i form av ridsport och Hågelbyparkens evenemang. Landskapet är visuellt attraktivt och upplevs av många människor när de passerar genom det på Hågelbyleden eller E4/E20.

En kvalitet som allt mer uppmärksammas inom grönområdesplanering är tysta områden.¹⁷ Trenden är att antalet tysta platser i storstadsregionerna minskar till följd av ökande trafikmängder och ny bebyggelse. I det här fallet är stora delar av området påverkat av relativt höga bullernivåer från Hågelbyleden och E4/E20. I rekreativsammanhang brukar riktvärdet för ekvivalent trafikbuller ligga runt 55 dB(A) för att rekreativvärden inte skall gå förlorade. Merparten av utredningsområdet ligger i spannet mellan 50 och 55 dB(A). Den tystaste platsen inom utredningsområdet är nordväst om Hågelby, vilket ger denna plats ytterligare en viktig upplevelsekvalitet.¹⁸

Landskapsanalysen belyser områdets sociala värden och gör följande sammanfattning:

- Lång kontinuitet av hävd och stort tidsdjup gör att området upplevs som attraktivt av många människor
- Stort visuellt symbolvärde genom det öppna landskapet med solitära ekar, Hågelby Gård och Botkyrka kyrka.
- Hågelbyparken utgör ett av kommunens kärnområden för rekreation.
- Regionalt viktigt helhetsområde för hästsport.

För det aktuella området bör enligt länsstyrelsen¹⁹ bl a följande beaktas:

- Kulturlandskapet i sin helhet med topografiska förutsättningar, stråk, vyer etc
- Spår av äldre tiders brukande och organisation av marken
- Spår av äldre tiders kommunikation, såväl vägar (Kyrkvägen) som anläggningar i anslutning till vattnet.

Detta kan på ett naturligt sätt göras med den fortsatta jordbruksnära driften av Skrävsta gård i form av Botkyrka Ridsällskaps verksamhet.

Ingen tivolverksamhet omskriven som nöjes- eller familjepark, ingen stugby eller permanent campingplats kan bidra till riksintresset för kulturmiljövård i det aktuella området.

Vägverket Konsult stryker under synsättet då man i sin landskapsanalys²⁰ noterar att ”för att upprätthålla landskapets särprägel och de kulturhistoriska värdena är området beroende av ett aktivt jordbruk”.

3.5 Upplevelsevärden i Bornsjökilen

Enligt kommunens översiktsplan från 2002 ingår stora delar av området som berörs av familjeparksprojektet av ett ”större område värdefullt för friluftslivet”. I den regionala grönstrukturen ingår sjön Aspen och Hågelbyområdet i Bornsjökilen, och har höga, delvis mycket höga upplevelsevärden.

¹⁷ Regionplane- och trafikkontoret: Bornsjökilen. Upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar.

¹⁸ Vägverket Konsult: Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg, Botkyrka kommun, sid 31

¹⁹ Länsstyrelsen i Stockholms län, Inger Norsell: Sammanställning av förutsättningar; Beteckning 4003-08-7026

²⁰ Vägverket Konsult: Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg, Botkyrka kommun

Länsstyrelsen anser att det kan finnas risk för att familjeparksprojektet försvagar samband i grönkilen.²¹

3.5.1 Tystnad

Från Regionplane- och trafikkontorets studie om upplevelsevärden i Bornsjökilen²², ett arbete man gjort tillsammans med berörda kommuner, noterar vi att upplevelsevärdet är mycket känsligt för kulturpåverkan såsom anläggningar, skyltar, skräp och höga bullernivåer. Många besökare kan vara störande, speciellt om de inte visar hänsyn till tystnad och orördhet. Tystnad definieras som områden med lägre bullernivå än 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

Tystnad är en kvalitet som uppmärksammas mer och mer. Bland annat i miljömedicinsk forskning, där vikten av att värna om tysta miljöer i en storstadsregion understryks. Tysta områden ingår som en grundläggande parameter i flera upplevelsevärden. Till detta skall läggas kravet på en ljudnivå och frekvens som inte påverkar hästars hälsa menligt, på platser där hästar hålls²³.

3.6 Arkeologisk utredning

3.6.1 Etapp 1

Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Mitt, har utfört en arkeologisk utredning, etapp 1 öster om sjön Aspen²⁴. Arbetet har skett efter beslut av Länsstyrelsen i Stockholms län, enligt KML 2 kap.§11, med Botkyrka kommun som beställare. Den arkeologiska utredningen, etapp 1, ska utgöra underlag för kommunens fortsatta planering i området.

”I Botkyrka kommuns kulturmiljöinventering från år 1988 lyfte man fram särskilt värdefulla miljöer i kommunen värda att värna och ta hänsyn till. Skrävsta-Hågelby pekas ut som en av kommunens sex värdefulla helhetsmiljöer där den historiska kontinuiteten kan följas i välbevarade och tydliga fornlämningar från bronsålder till vikingatid. Odlingslandskapet uppvisar en struktur som bevarat stora delar av 1700-talets drag. Markslagets struktur och långvariga hävd utgör en bärande och värdefull del i förståelsen och upplevelsen av området.”²⁵

3.6.2 Etapp 2

Länsstyrelsen har uppdragit åt avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Mitt, att utföra en utredning, etapp 2 (1st dnr: 431-08-76667). Vid utredningen grävdes sammanlagt 147 sökschakt och 55 provrutor. Inom utredningsområdet påträffades fornlämningsindikerande lämningar på åtta platser. Sammanfattningsvis kan sägas att det inom utredningsområdet har konstaterats ett förhållandevis stort antal spår efter förhistoriska boplatser. Boplatserna kompletterar den redan rika fornlämningsmiljön vid Hågelby.²⁶

3.7 Häst- och ridverksamheten inom Hågelby-Eriksberg

Botkyrka kommuns samhällsbyggnadsförvaltning har initierat en översyn av hur hästverksamheten som idag finns i Hågelby-Eriksberg ska hanteras mot bakgrund av utvecklingen av Hågelby till familje-

---

²¹ Länsstyrelsen i Stockholms län, Inger Norsell: Sammanställning av förutsättningar; Beteckning 4003-08-7026

²² Regionplane- och trafikkontoret, Bette Lundh Malmros, 2004: Bornsjökilen, upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar, 8:2004.

²³ Djurskyddsmyndigheten 03-2005: Djurskyddsinformation Häst

²⁴ Riksantikvarieämbetet, UV Mitt, rapport 2008:23, Från Hammarby till Hågelby

²⁵ Riksantikvarieämbetet, UV Mitt, rapport 2008:23, Från Hammarby till Hågelby, sid 8

²⁶ Riksantikvarieämbetet, UV Mitt, Henrik Runeson, PM Hågelby. Arkeologisk utredning etapp 2.

och upplevelsepark. Christina Risshytt-Collman, Kultura AB har haft kommunens uppdrag att göra en första analys.²⁷ Det har inte ingått i uppdraget att ta kontakt med berörda intressenter. Nedan följer hennes situationsbeskrivning (utgångspunkter) och rekommendationer:

3.7.1 Utgångspunkter

Hästar är idag en del av en betydande upplevelsenäring som skapar betydande ekonomiska, sysselsättningsmässiga och sociala värden. Ridning har utvecklats till att bli en av landets mest populära fritidssysselsättningar och den svenska ridskolan är unik genom att vara brett tillgänglig för barn och ungdomar. Till grund ligger samhällets mångåriga ekonomiska stöd, ett omfattande ideellt arbete och en effektiv ridskoledrift.

Området Hågelby, Skrävsta är hästtätt med ca 60 hästar vid Skrävsta ridcenter och drygt 30-talet på Hågelby. På Älvesta och Hammarby finns enligt uppgift ytterligare ca 50 hästar. Botkyrka Ridsällskaps anläggning samt omgivande naturområden utgör en väsentlig resurs för övriga stallar i området.

Botkyrka Ridsällskap (BRS) bedriver sedan 1967 en av Svenska Ridsportförbundet kvalitetsmärkt ridsportanläggning och ridskola vid Skrävsta gård och näraliggande områden i Skrävsta-Älvesta bevarandeområde. Ridanläggningen vid Skrävsta gård är ett centrum för ridsport, ridskola och fritidsgård. Ett resultat av 40 års investering i stallbyggnader, ridhus, tävlingsarenor, ridbanor, terrängbanor, fritidsgård, personalbostad, rasthagar och beten.

Ridsporten är den näst största ungdomssporten i Sverige efter fotbollen. Ridskolan är den plats där de flesta får sin första kontakt med hästar. Det som ska känneteckna en ridskola är en känsla av lugn, ordning, uppmärksamhet, respekt för andra individer och att hästen är i centrum. Ridskolan har ofta öppet sju dagar i veckan, från tidig morgon till sen kväll. Även om inte en ridlektion står på schemat finns mycket annat som sysselsätter barn och ungdomar. Ridskolans läge i förhållande till upptagningsområdet samt goda allmänna kommunikationer är av vikt.

BRS bedriver en för Botkyrka kommun stor och viktig barn- och ungdomsverksamhet inom ridskolan, den öppna fritidsgården samt genom samarbete med gymnasieskolan. Skrävsta Ridcenter nås med buss 708, 738, 707 från Tumba J, Alby T eller Hallunda T, hållplats Hågelby. Verksamheten omfattar ridskola med drygt 700 ridtillfällen per vecka på olika utbildningsnivåer, kurser och ridläger, tävlingsverksamhet för ridskoleryttare, medlemsuppstallade hästar, fritidsgård med öppen verksamhet och mellanmål, gymnasiesamarbete med ridning som specialidrott, rehabiliteringsridning för funktionsnedsatta, tävlingsarrangemang på lokal, regional och nationell nivå inom dressyr, hoppning och fälttävlan för ponny och häst.

Hästhållning lyder under Djurskyddslagens bestämmelser samt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:6) om hästhållning. För att bedriva ridskoleverksamhet krävs tillstånd av kommunens miljöförvaltning (fr o m 1 januari 2009 av Länsstyrelsen). Hästhållning kräver tillgång till mark i närområdet för rasthagar. Hästar ska enligt Djurskyddsförfattningen ha tillgång till daglig utevistelse på ytor som möjliggör rörelse i hästens naturliga gångarter. BRS rast- och beteshagar, bl a hyrda av DeLaval, är i huvudsak anpassade till hästarnas behov och ger dessutom hö motsvarande en

---

²⁷ Christina Risshytt-Collman, Kultura AB, 2008-12-09: PM beträffande Botkyrka kommuns fortsatta hantering av häst- och ridverksamheten inom Hågelby-Eriksberg.

stor del av hästarnas årsförbrukning. Tillgång till mark för produktion av grovfoder är en fördel ur kostnads- och kvalitetssynpunkt.

BRS ridskole- och tävlingsverksamhet förutsätter tillgång till en ändamålsenlig anläggning med utrymme för fortsatt utveckling av verksamhet, hästhållning och säkerhet. All hästverksamhet ställer krav på säkerhet för människor och hästar. Ridskoleverksamhet faller under Produktsäkerhetslagen. Konsumentverket är tillsynsmyndighet. BRS har pekat på säkerhetsmässiga samt kvalitets- och kapacitetsbrister i infrastrukturen till Skrävsta Ridcenter vad gäller tillfartsvägar, cykelvägar, rasthagar och stallplaner.

Tävlingsarrangemang är en väsentlig del i BRS och ridsportens verksamhet. För detta behövs tävlingsarenor, tillfartsvägar, ytor för publik samt för uppställning av hästar och uppställning av fordon. Ridsportanläggningen omfattar idag förutom byggnaderna vid Skrävsta också tävlingsvallen i Korshagen med hoppbana, dressyrbanor och ridbanor för framridning. Terrängbana för fälttävlans terrängmoment är byggd från Korshagen till E4:an och Ursvik tillbaka till Korshagen.

Människor som rider vill kunna rida utomhus på ett säkert sätt. Det vill säga utan biltrafik och på hala asfaltunderlag, i likhet med andra motionärer. För ridskolor, liksom för andra näringsidkare, krävs godkännande av markägare för att kunna rida på annans mark. Ridslingor är framförallt i hästtäta områden lösningen för att undvika konflikter mellan ryttare, trafikanter, markägare och boende. Men framför allt minskar risken för allvarliga olyckor. Stallarna vid Hågelby och Skrävsta disponerar ett omfattande nät av ridstigar som sträcker sig från Skrävsta till Korshagen och vidare ut till E4:an. Området erbjuder förutom tillfälle till sportaktiviteter också stora upplevelsevärden.

Hästar har visat sig vara lämpliga terapeutiska verktyg med goda utvecklingsmöjligheter inom friskvård, rehabilitering, habilitering samt att bryta drogberoende och socialt utanförskap. BRS har idag en mindre verksamhet för funktionsnedsatta vilken bör ha goda förutsättningar att utvecklas i samverkan med kommun och landsting.

Dagens kulturlandskap runt Hågelby och Skrävsta lämpar sig mycket väl för hästhållning och ridskoleverksamhet med en landskapsbild av värde för både människor och hästar.

3.7.2 Rekommendation

Christina Risshytt-Collman avslutar med följande rekommendation:

Jag förslår att Botkyrka kommun beslutar genomföra en särskild utredning beträffande häst- och ridverksamhetens framtid i området med konsekvensanalys, scenarior för ridsportens framtida utveckling vid Skrävsta gård och i närområdet samt vid eventuella alternativa lokaliseringar. Utredningen föreslås ske i nära samverkan med BRS och övriga intressenter med verksamhet av samhällsintresse. Direktiven bör uttrycka en tydlig viljeinriktning att ridskolan och ridsporten i Botkyrka kommun ska tryggas och erbjudas möjligheter att utvecklas vidare.

4. Kommersiella intressenter

4.1 Med tivoliverksamhet i blodet

Bakom den ursprungliga kommersiella idén stod familjen Lindgren, tidigare verksamma inom familjeföretaget AB Gröna Lunds Tivoli. Man presenterade sig med ”att växa upp i en familj med tivoli-verksamhet i blodet har präglat oss som människor men framför allt som entreprenörer”.²⁸

Uttrycket ”familjen Lindgren” stod för en löst sammanfogad grupp av 15 bolag med ett sammantaget eget kapital om drygt 45 miljoner kronor varav 33,7 miljoner återfanns i Themeparks Aktiv Förvaltning AB och 10,8 miljoner i Themeparks Asset Management AB. Båda bolagen skall bedriva förvaltning av värdepapper samt äga och förvalta/utveckla fast och lös egendom samt idka därmed förenlig verksamhet.²⁹

Ett tredje aktiebolag, Themeparks AB, skulle ”bedriva nöjesverksamhet, underhållning och andra programverksamheter, restaurang-, hotell- och campingverksamhet, fastighetsförvaltning samt konsultverksamhet och idéutveckling inom turism- och nöjesbranschen”. Bolagets tillgångar var 100 000 kronor.

Affärsidén, som presenterades för Botkyrka kommun, var förpackad i en vacker broschyr i fyrfärgstryck och med vackra flygfoton över Skrävsta-Älvesta bevarandeområde. Man presenterade på ett säljande sätt ett kommersiellt koncept, som när det har byggts färdigt, förväntas attrahera 1,5 miljoner, huvudsakligen bilburna, besökare. Synsättet strider mot EU:s deklaration för hållbar stadsutveckling och rörlighetsmönster som deklarerar nödvändigheten att man reducerar behovet av rörlighet och att man inte uppmuntrar onödig användning av motorfordon.³⁰ Kommunen har anslutit sig till denna deklaration.³¹

Konceptet presenterades med en mjukstart men också med önskemål/krav att avsätta mark för en ”Thrill Park”, ett riktigt tivoli, med ”huvudsakligen häftiga, snabba och läskiga åkattraktioner”.³²

4.2 Nya bolagsbildningar

Under åren 2007 och 2008 har de kommersiella intressenterna bildat ett antal bolag³³ av olika slag med det troliga syftet att avtala om och organisera sig för kommande drift, förvaltning och eventuell finansiering av nöjesparken.

4.2.1 Familjen Lindgren AB (556744-3626)

Bolaget registrerades 2007-11-27 och ingår inte i någon koncern. Föremålet för bolagets verksamhet är att bedriva nöjesverksamhet, underhållning och andra programverksamheter, restaurang-, hotell- och campingverksamhet, fastighetsförvaltning samt konsultverksamhet och idéutveckling inom turism- och nöjesbranschen. Bolagets aktiekapital är SEK 100 000.

²⁸ John John Lindgren, Evenemangsplats Stockholm, sid 1

²⁹ Bolagsverkets Näringslivsregister

³⁰ Aalborgdeklarationen 1994-05-27, Deklaration om europeiska städer för en hållbar stadsutveckling

³¹ Botkyrka kommun, Flerårsplan 2009-2012 – en plan för hållbar utveckling, sid 6

³² John John Lindgren, Evenemangsplats Stockholm, sid 4

³³ www.businesscheck.se, 2008-11-20

Bolagets styrelse består av:

Ordförande	Lindgren, John William Franz Oskar	(19461022-0495)
Styrelseledamot	Lindgren, John Weylandt Reinhold	(19680824-0151)
Styrelsesuppleant	Lindgren, John Bo Alexander N R	(19651221-0391)

4.2.2 Familjen Lindgren Holding AB (556744-0911)

Bolaget registrerades 2007-11-23. Föremål för bolagets verksamhet är att äga, utveckla och förvalta fast och lös egendom. Bolagets aktiekapital är SEK 100 000.

Bolagets styrelse består av:

Ordförande	Höglund, Anders Daniel	(19510428-1539)
Styrelseledamot	Lindgren, John William Franz Oskar	(19461022-0495)
Styrelseledamot	Lindgren, John Weylandt Reinhold	(19680824-0151)
Styrelsesuppleant	Lindgren, John Bo Alexander N R	(19651221-0391)

4.3 Samarbetspartner

Staffan S Holm som 2007-10-09 köpte fastigheten Tumba 7:1 med adress Skrävsta Gård är själv och genom sina bolag en med familjen Lindgren samarbetande partner. Staffan Holm är registrerad för sex handels- och kommanditbolag, fem aktiebolag och en enskild firma.³⁴ Vid sidan av de bolag som är direkt förknippade med nöjesfältet finns två kommanditbolag för att bli köpa och sälja värdepapper, ett aktiebolag för försäljning av byggelement samt två aktiebolag för hemtjänst m m. De senare tillsammans med John Weylandt Reinhold Lindgren

Handelsbolag och kommanditbolag drivs av två eller flera delägare (bolagsmän). Bolagsmännen kan vara fysiska eller juridiska personer. I ett handelsbolag är bolagsmännen personligen ansvariga för företagets avtal och skulder. Ett kommanditbolag är en särskild form av handelsbolag. I ett kommanditbolag ska det finnas minst en bolagsman med ett begränsat ansvar (kommanditdelägare) och minst en med ett obegränsat ansvar (komplementär).³⁵

4.3.1 HL Dataanalys Aktiebolag (556242-3821)

Bolaget är aktivt sedan 1984-04-16 och skall bedriva konsultverksamhet, utföra och tillhandahålla affärsjuridiska tjänster och redovisningstjänster, bedriva hotell- och restaurangverksamhet, bedriva handel med finansiella instrument och äga och förvalta fast och lös egendom inklusive förvaltning av finansiella instrument samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolagets styrelse består av:

Ordinarie ledamot	Holm, Staffan Spencer	(1956)
Supplent	Sköldkvist, Anna Maria Carolina	(1967)

³⁴ www.allabolag.se, 2008-11-22

³⁵ www.bolagsverket.se, 2008-12-14

4.3.2 Hågelby Bruks Kommanditbolag

Bolaget registrerades 2008-01-31 med Staffan S Holm som komplementär och hans bolag HL Dataanalys Aktiebolag som kommanditdelägare. Bolagets ändamål är att idka tivoliupplevelser och annan nöjesverksamhet samt konsultverksamhet inom nöjesbranschen.

4.3.3 Lustiga Huset Kommanditbolag

Bolaget registrerades 2008-01-23 med Staffan S Holm som komplementär och hans bolag HL Dataanalys Aktiebolag som kommanditdelägare med ansvar begränsat till 1000 kr. Bolagets ändamål är att idka tivoliupplevelser och annan nöjesverksamhet samt konsultverksamhet inom nöjesbranschen.

4.3.4 Fantasia By Kommanditbolag

Bolaget registrerades 2008-11-07 med Staffan S Holm som komplementär och hans bolag HL Dataanalys Aktiebolag som kommanditdelägare. Bolaget ska äga, förvalta och utveckla fastigheter, mobila boendeanläggningar och stugbyar, även som idka därmed förenlig verksamhet.

4.3.5 E4E20 Stockholm Kommanditbolag

Bolaget registrerades 2008-04-10 med Staffan S Holm som komplementär och hans bolag HL Dataanalys Aktiebolag som kommanditdelägare. Bolaget ska äga och förvalta fast egendom och värdepapper samt annan därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska även bedriva byggnadsverksamhet, fastighetsförvaltning och driva handel med fastigheter samt förädla och bebygga fastigheter och därmed förenlig verksamhet.

5. Situationsbeskrivning – om och ifall!

Nyexploateringar och verksamheter måste föregås av noggranna avvägningar mellan olika intressen och värden, om kommunen/regionen skall kunna erbjuda en långsiktigt hållbar livsmiljö. Det pågående arbetet med kommunens program för Hågelby-Eriksberg innehåller en mängd områden för ställningstaganden – politiska, ekonomiska, sociala etc. Oavsett vilka beslut som i framtiden kommer att tas, krävs att ridsällskapetets verksamhet planeras för olika tänkbara situationer. Avgörande blir om och ifall det blir omöjligt att bedriva ridverksamheten vid Skrävsta vilket kräver utredning, beslut om och investering på alternativ plats. Om inte en alternativ lokalisering blir nödvändig krävs investeringar för fortsatt och utvecklad verksamhet vid Skrävsta. Oavsett framtida inriktning så har vi en tidsperiod dessemellan som skall innehålla alla förutsättningar för att driva och utveckla en kvalitetssäkrad ridverksamhet.

Nuläget

Underhåll Skrävsta 2009/2010

Tillgång till Sjöängen (avtal)

Avsiktsförklaring – "Om och ifall"

Tilläggsavtal – "Dessemellan"

Dessemellan

Underhåll 2011-

Utredning – "Om och ifall"

Beslut – "Om och ifall"/"Om inte"

Om och ifall!

Investering, alternativ plats

Flytt till alternativ plats

Om inte!

Investering, Skrävsta

Källförteckning

Botkyrka kommun: *Flerårsplan 2009-2012 – en plan för hållbar utveckling*

EU: *Deklaration om europeiska städer för en hållbar stadsutveckling (Aalborg deklARATIONEN)*
1994-05-27

Formas: *Kunskapssammanställning; Långsiktigt hållbar stadsutveckling*, Projektnr 151-2004-2254,
2004-09-01

Kultura AB: *PM beträffande Botkyrka kommuns fortsatta hantering av häst- och ridverksamheten inom Hågelby-Eriksberg*, 2008-12-09

Länsstyrelsen i Stockholms län: *Hågelbyparken, Projekt "Botvid", Botkyrka kommun; Sammanställning av förutsättningar*. Beteckning 4003-08-7026, 2008-01-25

Regionplane- och trafikkontoret: *Bornsjökilen. Upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar*, 8:2004

Riksantikvarieämbetet: UV Mitt, rapport 2008:23 *Arkeologisk utredning, etapp 1; Från Hammarby till Hågelby*, Dnr 421-1278-2008.

Runeson, Henrik: *PM Hågelby. Arkeologisk utredning etapp 2*. Dnr 421-3372-2008

Ullstad, Erland: *Hållbar stadsutveckling; En politisk handbok från Sveriges Arkitekter*, Intellecta 2008

Velásquez A, Juan: *Förankring och dialog; Kraftspelet mellan planering och demokrati*, Kultur-geografiska institutionen, Stockholms universitet, 2005.

WSP Analys & Strategi: *Hågelbyleden Idéstudie trafik. Konsekvenser och effekter med Hågelbyleden i olika sträckningar*. September 2008

Vägverket Konsult: *Landskapsanalys av området Lindhov-Hågelby-Eriksberg i Botkyrka kommun*. Juli 2008

Internet

Business Check: "Företagsrapport" tillgänglig <https://www.businesscheck.se> (2008-11-20)

HL dataanalys: "Dataanalys aktiebolag" tillgänglig <http://www.allabolag.se> (2008-11-22)